

УДК 658.62:339.5

**О.В. ПАХОЛЮК, Г.І., ГОЛОДЮК,
А.В. ДЗЮБИНСЬКИЙ**

Луцький національний технічний університет

В.СЕРЕДИНСЬКИЙ

Волинський науково-дослідний

експертно-криміналістичний центр МВС України

КЛАСИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

E. PAKHOLIUK, G.GOLODIUK

A. DZYUBINSKYI

Lutsk national technical university

V.SEREDYNS'KYY

Volyn Research Forensic Science

center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

CLASSIFICATION OF GOODS AS AN TOOL OF CUSTOMS REGULATION

<https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2021-14-23>

Мета. Метою роботи є дослідження алгоритму кодування товарів та встановлення заходів митно-тарифного регулювання при експорті, на прикладі бавовняних текстильних матеріалів за УКТ ЗЕД, з метою забезпечення правильності їх митного оформлення. Для досягнення поставленої мети, необхідно визначити ознаки класифікації бавовняних текстильних матеріалів, вивчити критерії виходу товарів на міжнародний ринок і встановити тарифні та нетарифні заходи регулювання.

Методика. Використано методи логічного аналізу, узагальнення наукової літератури, статистичних даних експорту та імпорту товарів. Для формування узагальнень застосовано досвід консультаційної та експертної роботи авторів у прогнозуванні та аналізі митно-тарифного регулювання.

Результати. Встановлено, що бавовняні текстильні матеріали класифікують у XI розділі «Текстильні матеріали» у 52 групі «Бавовна». Основним класифікаційними ознаками є: волокнистий склад матеріалу, призначення, поверхнева густина, вид переплетення, вид обробки, ширина рулону.

При експорті-імпорті текстильних товарів обов'язково подається сертифікат походження. Ставка мита при експорті – 0 %. Ставка мита при імпорті варіюється від 20 до 1%. Можливе зменшення ставки ввізного мита у випадку імпорту бавовняних тканин з країн Євросоюзу.

Для групи текстильної продукції пред'являються такі спеціальні вимоги при експорті в країни ЄС: правила маркування текстильних виробів; обмеження на використання певних хімічних речовин в текстильних виробках; вимоги до лабораторій, в яких проводиться дослідження текстилю. Митне оформлення здійснюється на загальних підставах.

Наукова новизна. На прикладі класифікації бавовняних текстильних матеріалів, показано практичне застосування класифікації товару на міжнародному рівні для здійснення експорту та імпорту, тарифних і нетарифних заходів, що застосовуються відносно товарів.

Практична значимість. Обґрунтована потреба єдиного підходу до класифікації товарів під час проведення експертних товарознавчих досліджень і необхідність розробки єдиного методичного підходу до класифікації непродовольчих товарів.

Ключові слова: класифікація, номенклатура товарів, УКТ ЗЕД, гармонізована система, митний тариф, ставка мита.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Класифікація товарів відіграє основну роль при визначенні конкретної ставки мита в процесі проведення заходів митно-тарифного регулювання. В умовах постійного розширення асортименту товарів на світових ринках, УКТ ЗЕД є єдиною митно-статистичною номенклатурою, що відповідає вимогам ГС Всесвітньої митної організації та Комбінованої номенклатури Європейського Союзу [1-6]. На даний час, Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності приведена у відповідність до сучасної редакції Гармонізованої системи опису і кодування товарів Всесвітньої митної організації. Новий ЗУ «Про митний тариф України» забезпечує здійснення митного оформлення товарів в Україні із застосуванням сучасних міжнародних норм митного права в частині класифікації товарів. Сучасна УКТЗЕД спрощує співставлення даних митної статистики, забезпечує спрощення аналізу товарних потоків на митному кордоні України, пришвидшує митне оформлення. Доповнення та зміни класифікацій відбуваються періодично у зв'язку із технічним прогресом (з'являються нові технічні вироби), для забезпечення більш зрозумілого викладу назв товарів, для контролю та боротьби з перевезенням наркотиків та зброї, для безпеки харчування, боротьби з епідеміями тощо [7-9]. Проблеми

класифікації товарів, хоча й не нові у вітчизняній митній діяльності, проте недостатньо науково висвітлені й детерміновані.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що питанням дослідження класифікації товарів як інструменту митно-тарифного регулювання займалося доволі вузьке коло науковців і практиків митної системи. Найбільш помітні праці – С.Г. Войтова, С. Галько, О.П. Гребельника, Н.П. Злепко та інших [1-6].

Авторотами роботи [1] представлено результати досліджень щодо практичного застосування класифікацій товарів на міжнародному рівні. Доведено значення класифікацій для поліпшення прозорості та ефективності торгівлі. Проведене дослідження підтвердило гіпотези про те, що застосування класифікацій товарів допомагає поліпшити міжнародну прозорість торгівлі та надає можливість компаніям і установам підтримувати торгівлю виявленням можливостей експорту/імпорту, порівнювати вимоги стосовно доступу на ринок. Так, у статті [2] розглянуто актуальну проблему теоретико-методологічної детермінації процесу класифікації товарів, що переміщуються в міжнародній торгівлі. В ході дослідження здійснено коротку історичну ретроспекцію становлення глобальної товарної номенклатури на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів і запропоновано практичні прийоми визначення коду товару для зовнішньоторговельного обігу та митних цілей. Особливу увагу приділено висвітленню механізму контролю правильності визначення коду товарів національною митною системою.

Питання застосування та використання в Україні міжнародних статистичних класифікацій вивчала Н. О. Парфенцева, на класифікацію товарів як на інструмент митно-тарифного регулювання звертали увагу дослідники та практики митної системи, а саме – Н. П. Злепко та інші. Проте питанню застосування класифікацій для аналізу експортно-імпортних операцій товарів не приділялася належна увага [7-9].

Цілі статті. Метою роботи є дослідження алгоритму кодування товарів на прикладі бавовняних текстильних матеріалів за УКТ ЗЕД та встановлення заходів митно-тарифного регулювання при експорті, з метою їх правильного митного оформлення. Для вирішення поставленого завдання, необхідно вивчити ознаки класифікації бавовняних текстильних матеріалів, визначити критерії виходу на міжнародний ринок та встановити тарифні та нетарифні методи регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Текстильні бавовняні матеріали класифікують у XI розділі «Текстильні матеріали» у 52 групі «Бавовна». Основним класифікаційними ознаками є:

- волокнистий склад матеріалу, зокрема, встановлена межа 85% за масою;
- призначення: одягові, побутові, технічні, медичні матеріали тощо;
- поверхнева густина – 100, 130 та 200 г/м² (вище та нижче);
- вид переплетення: полотняне, саржеве та інші;
- вид обробки: сурові, вибілені, вибивні, фарбовані та інше;
- ширина рулону – 115, 145 та 165 см (більше та менше).

Основною одиницею виміру товару є кілограм, додатковою – м².

Відповідно до Закону України «Про митний тариф» для бавовняних тканин підпозиції 5208-5211, ставки ввізного мита при імпорті становлять від 10 до 20 %, при експорті – 0 % (табл. 1).

Таблиця 1. Ставки ввізного мита при імпорті бавовняних тканин

Товарна позиція	Назва товару	Повна ставка мита	Пільгова ставка мита
1	2	3	4
5208 – Тканини бавовняні з вмістом бавовни 85 мас.% або більше, з поверхневою щільністю не більш як 200 г/м ²			
[5208 1]	невибілені (сурові)	20	1
6111 30 9000	із синтетичних волокон:	10	5
[5208 3]	пофарбовані	20	5
[6111 90 1]	з вовни або тонкого волосу тварин:	10	5
5208 32 19 00	- пофарбовані: - - полотняного переплетення, з поверхневою щільністю понад 100 г/м ² - - - полотняного переплетення, з поверхневою щільністю понад 100 г/м ² , але не більше як 130 г/м ² та завширшки: - - - - понад 165 см	10	0
520812	інші	20	5
5209 – Тканини бавовняні з вмістом бавовни 85 мас.% або більше, з поверхневою щільністю понад 200 г/м ²			
[5209 1] – [5209 2]	невибілені (сурові); вибілені	20	5 %
[5209 3]	пофарбовані	20	8%
[5209 4]- [5209 5]	з пряжі різних кольорів; вибивні	10 %	0%

1	2	3	4
5210 – Тканини бавовняні з вмістом бавовни менш як 85 мас.%, змішані головним чином або винятково з синтетичними чи штучними волокнами, з поверхневою щільністю не більше як 200 г/м ²			
[5210 1]- [5210 5]	невибілені (сурові); вибілені; пофарбовані; з пряжі різних кольорів	10	0
5211 – Тканини бавовняні з вмістом бавовни менш як 85 мас.%, змішані головним чином або винятково із синтетичними чи штучними волокнами, з поверхневою щільністю понад 200 г/м ²			
[5211 1]	невибілені (сурові):	20	1
[5211 2] – [5211 5]	вибілені; пофарбовані; з пряжі різних кольорів; вибивні, денім; жакардові	20	5

Визначення країни походження бавовняних тканин підпозицій 5208 (тканина бавовняна, містить не менше 85% натурального бавовняного волокна, поверхневою густиною менше 200 г/м²) можливо із застосуванням переляку виробничих та технологічних операцій, які хоч і не ведуть у результаті переробки товару до зміни його коду чи його вартості відповідно до правила адвалерної частки, але з дотриманням певних умов визнаються достатніми. Критерієм достатньої переробки для цього товару є такі операції:

- вибивання чи фарбування невибілених або попередньо вибілених тканин, що супроводжується підготовчими або кінцевими операціями;
- виготовлення з пряжі.

Бавовняна тканина підкатегорії 5208321900, яка завозиться в Україну з території Ісландії, Швейцарії, Норвегії, які є членами ЄАВТ, відповідно до міждержавних угод оподатковуються ввізним митом за зменшеними ставками. В окремих випадках можливе зменшення ставки до 0 %.

Також можливе зменшення ставки ввізного мита у випадку імпорту бавовняних тканин з країн Євросоюзу, оскільки це закріплено в «Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом». На період до 31.12.2020 ставка мита для бавовняної тканини за кодом 5208193200, яка має країну походження ЄС, становить 0 %.

До нетарифних заходів регулювання відносяться: заборона експорту та імпорту; ліцензування; квотування; технічні бар'єри; антидемпінгові заходи; особливості митних процедур; заходи, пов'язані з виконанням митних формальностей та інші.

Відносно текстильних матеріалів, заборони на експорт і імпорт за звичайних умов немає. Контроль за доставкою і митне оформлення цього

товару здійснюється на загальних підставах. Текстильні матеріали, що ввозяться в ЄС, повинні відповідати технічним вимогам ЄС для захисту споживачів. Основними вимогами до експорту текстильних матеріалів є наступні групи: безпека товарів, маркування і відповідність лабораторій з випробувань.

Узагальнена характеристика тарифних та нетарифних заходів при експорті текстильних матеріалів представлена в таблиці 2.

Таблиця 2. Характеристика тарифних та нетарифних заходів при експорті текстильних матеріалів

Вид регулювання	Характеристика
Ставка мита (тарифи)	базова – 10%; повна – 20%; пільгова – 0% (умови надання пільгової ставки мита – сертифікат походження товару EUR.1 або декларація уповноваженого експортера за правилами походження, які визначені ПВЗВТ ЄС-Україна)
Обмеження доступу	немає
Правила походження	Виготовлення з матеріалів будь-якої товарної позиції, крім товарної позиції виробу
Технічні регламенти та стандарти	Застосовувані технічні регламенти, основні вимоги: 1. Обмеження щодо використання певних хімічних речовин у текстильних та шкіряних виробках: Регламент №1907/2006 (REACH) щодо небезпечних хімічних речовин. 2. Безпечність – Директива 2001/95/ЄС Парламенту та Ради Європи. Обов'язкове маркування: - СЕ-маркування за вимогами Директиви №94/11/ЄС; - піктограми щодо матеріалів, використаних для пошиття; Добровільне маркування: - екомаркування; - переробка пакування. Визнання сертифікації України обраною країною – визнаються результати випробувань окремих ООВ, які мають двосторонні угоди про визнання. Національна сертифікація ще не визнається. Очікується підписання Угоди про взаємне визнання. Вимоги щодо митного оформлення: - контроль при введенні в обіг. Перевірці підлягає документація в паперовій або електронній формі, що має супроводжувати продукцію при надходженні її на ринок; - відходи від пакувальних матеріалів – Директива 94/62/ЄС.
Інтелектуальна власність	Захист торгівельної марки / Патент / Дизайн
Добровільні стандарти	-

Сертифікація текстильних матеріалів, що експортуються до ЄС, здійснюється на добровільній основі. Тим не менше, споживач в ЄС все частіше звертає увагу на такі аспекти, як умови виробництва товару та дотримання виробником політики сталого розвитку.

При розміщенні текстильної продукції на ринок ЄС, виробник, дистриб'ютор чи імпортер, повинен забезпечити наявність маркування або етикетки, яка вказує склад продукції. Інформація повинна бути достовірною, точною та легко зрозумілою.

Етикетка кріпиться до рулону тканини, повинна бути міцною, видимою, доступною, надійно закріпленою. Маркування надається офіційною мовою держави-імпорту або мовою держав-членів ЄС, у яких продукція буде пропонуватися споживачеві. Інформація, представлена на етикетках, не повинна містити скорочень, за винятком механізованих кодів або скорочень, прийнятих в міжнародних текстильних стандартах.

Держави-члени ЄС здійснюють ринковий нагляд і забезпечують виконання правил з безпеки товарів за підтримки певних механізмів, створених на рівні ЄС.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На відсутність єдиного підходу до класифікації товарів під час проведення експертних товарознавчих досліджень і необхідність розробки єдиного методичного підходу до класифікації непродовольчих товарів наголошують як науковці, так і практики. Класифікація товарів повинна повністю охоплювати усі види продукції, що виготовляються; бути гнучкою, тобто забезпечувати включення, за необхідності, нових товарів, не порушуючи загальної схеми класифікації; враховувати майбутні зміни у товарній номенклатурі та асортименті товарів; сприяти принципам кодування товарів та утворенню короткого шифру.

На розглянутому прикладі класифікації бавовняних текстильних матеріалів, показано практичне застосування класифікації товару на міжнародному рівні для здійснення експорту та імпорту, тарифних і нетарифних заходів, що застосовуються відносно товарів.

Список використаних джерел

1. Галько С., Осієвська В. Класифікація товарів як інструмент транспарентності міжнародної торгівлі. *Товари і ринки*. 2016. № 1. С. 32-47.

2. Войтов С. Класифікація товарів як інструмент митно-тарифного регулювання: аспект визначення і контролю. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 9. С. 42-48.
3. Злепко Н.П. Мито як фінансовий ресурс державного бюджету та інструмент фінансової політики: Дис... 256рмю. Екон. Наук: 08.04.01 / Тернопільська академія народного господарства. Тернопіль, 2005. 251 с.
4. Класифікація товарів – інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник / За заг. 256рму. А.В. Макаренка. Хмельницький: ІНТРАДА, 2009. 240 с.
5. Лукс М. Посібник з митного права Європейського співтовариства. Брюссель, 2002. 479 с.
6. Писарчук Ю.М., Кравчук В.М. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності, як інструмент міжнародної торгівлі // Центральне митне управління лабораторних досліджень та експертної роботи, 24 лютого 2009 // arc.customs.gov.ua.
7. Особливості митної класифікації товарів. О. : Пласке, 2011. 308 с.
8. International Trade Centre. Market Analysis Tools. Way off access : <http://legacy.intracen.org/marketanalysis/Default.aspx>.
9. https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/196553_v-ukran-d-noviy-mitniy-tarif.

Reference

1. Galko S., Osievskaya V. (2016). Klasyfikatsiya tovariv yak instrument transparentnosti mizhnarodnoyi torhivli [Classification of goods as an instrument of transparency of international trade]. *Tovary i rynky [Goods and markets]*. № 1. 2016. S. 32-47.
2. Voitov S. (2013). Klasyfikatsiya tovariv yak instrument mytno-taryfnoho rehulyuvannya: aspekt vyznachennya i kontrolyu [Classification of goods as an instrument of customs and tariff regulation: an aspect of definition and control]. *Aktual'ni problemy ekonomiky [Actual problems of economy]*. № 9. 2013. S. 42-48.
3. Zlepko N.P. (2005). Myto yak fiskal'nyy resurs derzhavnoho byudzhetu ta instrument finansovoyi polityky: Dys... kand. Ekon. Nauk: 08.04.01 [Duty as a fiscal resource of the state budget and an instrument of financial policy: Dis ... Cand. Econ. Sciences: 08.04.01]. *Ternopil's'ka akademiya narodnoho hospodarstva [Ternopil Academy of National Economy]*. Ternopil [Ternopil]. 2005. 251 s.
4. Klasyfikatsiya tovariv – instrument rehulyuvannya zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti: Navch. Posibnyk / Za zah. Red. A.V. Makarenka [Classification of goods – a tool for regulating foreign economic activity: Textbook. Manual / For the general. Ed. A.V. Makarenko]. Khmelnytsky [Khmelnytsky]. INTRADA. 2009. 240 s.
5. Lux M. (2002). Posibnyk z mytnoho prava Yevropeys'koho spivtovarystva [Handbook of customs law of the European Community]. Brussel [Brussels]. 2002. – 479 s.
6. Pisarchuk Y.M., Kravchuk V.M. (2009) Tovarna nomenklatura zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti, yak instrument mizhnarodnoyi torhivli [Commodity nomenclature of foreign economic activity as an instrument of international trade]. *Tsentral'ne mytne upravlinnya laboratornykh doslidzhen' ta ekspertnoyi roboty [Central Customs Department of Laboratory Research and Expert Work]*. 2009 // arc.customs.gov.ua.

7. Marchenko I.M., Ramus I.P. (2011). Kravchuk and others Osoblyvosti mytnoyi klasyfikatsiyi tovariv [Features of customs classification of goods]. Plaske. 2011. 308 s.
8. International Trade Centre. Market Analysis Tools. <http://legacy.intracen.org/marketanalysis/Default.aspx>.
9. https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/196553_v-ukran-d-noviy-mitniy-tarif.

The purpose. The aim of the work is to study the algorithm of coding of goods and to establish measures of customs and tariff regulation at export, on the example of cotton textile materials according to UKT FEA, in order to ensure the correctness of their customs clearance. To achieve this goal, it is necessary to determine the characteristics of the classification of cotton textiles, to study the criteria for entry of goods into the international market and to establish tariff and non-tariff regulatory measures.

Methodology. Methods of logical analysis, generalization of scientific literature, statistical data of export and import of goods are used. The experience of consulting and expert work of the authors in forecasting and analysis of customs and tariff regulation was used to form generalizations.

Results. It is established that cotton textile materials are classified in Chapter XI “Textile materials” in group 52 “Cotton”. The main classification features are: fibrous composition of the material, purpose, surface density, type of weave, type of processing, width of the roll.

A certificate of origin must be submitted for the export-import of textile goods. The rate of export duty is 0%. The rate of import duty varies from 20 to 1%. It is possible to reduce the rate of import duty in the case of imports of cotton fabrics from EU countries.

For the group of textile products the following special requirements are imposed on exports to EU countries: rules for labeling textile products; restrictions on the use of certain chemicals in textiles; requirements for laboratories where textile research is conducted. Customs clearance is carried out on general grounds.

Scientific novelty. On the example of the classification of cotton textile materials, the practical application of the classification of goods at the international level for the export and import, tariff and non-tariff measures applied to goods.

Practical significance. The need for a unified approach to the classification of goods during expert commodity research and the need to develop a unified methodological approach to the classification of non-food products.

Keywords: classification, nomenclature of goods, UKT FEA, harmonized system, customs tariff, duty rate.

*Стаття рекомендовано до публікації доктором.технічних наук,
професором Луцького НТУ Байдаковою Л.І.
Дата надходження в редакцію 14.01.2021 р.*